
Sak 6/2027 Lisensfelling av ulv i region 2 for 2026/2027

Saksutredning fra sekretariatet

Følgende dokumenter legges til grunn for saksframlegget:

- Stortingsmeldingen «Rovvilt i norsk natur» (st. meld. nr. 15 (2003-2004) og Innst. S. nr. 174 (2003-2004))
- Stortingsmeldingen «Ulv i norsk natur – bestandsmål for ulv og ulvesone» (Meld. St. 21 (2015-2016) og Innst. 330 S (2015-2016))
- «Rovviltforliket» - Representantforslag 163 S (2010-2011)
- Naturmangfoldloven (2009)
- Rovviltforskriften (2005)
- Forvaltningsplan for rovvilt i region 2 – Sør-Norge (februar 2022)
- Bestandsovervåking av ulv vinteren 2025-2026 – Rapport 1-2026
- Løpende registrering av ulv fra DNA sommeren 2026 – se Rovdata: Ulveteller.

Sekretariatet anbefaler i samråd med øvrige statsforvaltere i region 2 at det åpnes for lisensfelling av ulv i 2026/2027. Ut fra nasjonale føringer, regionens forvaltningsplan, kunnskap om forekomst og erfaringer med vandringsmønster og opptreden av ulv i regionen, samt potensialet for framtidige tap av sau i regionen og bestandssituasjonen for ulv i landet, anbefales en kvote på to – 2 – ulver basert på situasjonen per 12. august 2026.

Saksopplysninger

Politiske føringer og regelverk

Stortinget behandlet i juni 2016 Meld. St. 21 (2015-2016) Ulv i norsk natur. Det ble blant annet fattet følgende vedtak som angår rovviltnemndenes vedtak om lisensfelling av ulv:

- *Område 2, 3 og 7 i dagens ulvesone skal tas ut, ellers skal ulvesonen videreføres som i dag.*
- *Bestandsmålet for ulv i Norge skal være 4–6 ynglinger per år, hvorav 3 skal være helnorske, også ynglinger utenfor ulvesona teller med. Ynglinger i grenserevir skal telle med en faktor på 0,5.*
- *I tillegg er prinsippet om geografisk differensiert forvaltning (soneforvaltning) videreført.*

Videre er prinsippene i rovviltforlikene av 2004 og 2011 lagt til grunn for videre forvaltning av ulv i norsk natur. Energi- og miljøkomiteen har i Innst. 257 L (2016-2017) påpekt at en tydelig soneforvaltning (geografisk differensiert forvaltning) er i samsvar med føringene i rovviltforlikene av 2004 og 2011. Det er i dag en målsetting at ulvebestanden skal forvaltes slik at den ligger så nær det nasjonalt fastsatte bestandsmålet som mulig. Samtidig skal ulv forvaltes innenfor rammene av Bernkonvensjonen og naturmangfoldloven.

Med hjemmel i naturmangfoldloven § 18, første ledd, bokstav b, og § 77, kan Rovviltnemnda etter rovviltforskriften §§ 7 og 10, fatte vedtak om kvote for skademotivert lisensfelling for å begrense veksten og/eller utbredelsene av en bestand av ulv når bestanden ligger over det nasjonalt fastsatte

bestandsmålet for regionen. For region 2 – Vestfold, Buskerud, Telemark og Aust-Agder, er det ikke fastsatt nasjonale bestandsmål for ulv, jamfør rovviltforskriften § 4 bokstav b.

Dersom Rovviltnemnda ønsker å åpne for lisensfelling må nemnda:

1. Ta stilling til om den har myndighet til å fatte vedtak (rovviltforskriften § 7).
2. Fatte vedtak om kvote for lisensfelling (rovviltforskriften § 10 og lovkapittel II i naturmangfoldloven).

Rovviltforskriften § 10 gir hjemmel til å tildele kvote for lisensfelling dersom vilkårene i § 7 er oppfylt og nemnda ellers mener situasjonen tilsier det. Eventuelle kvoter fastsettes som antall enkeltindivider som kan felles i regionen i angitt periode. For ulv utenfor ulvesonen er fellingsperioden fastsatt til 1. desember til og med 31. mai. Dersom rovviltnemnda ikke åpner for lisensfelling (fastsetter kvote), vil dette ikke være et enkeltvedtak som kan påklages.

Lisensfelling er en skademotivert felling hvor et bestemt antall individer av en viltart kan felles med hjemmel i naturmangfoldloven, jf. også rovviltforskriften § 10. Lisensfelling skal være hovedvirkemiddel for regulering av rovviltbestandene for å redusere framtidig skade.

Eventuelt vedtak om kvote for lisensfelling skal avgrense fellingsområder, bestemme antall dyr som kan felles, eventuell fordeling på kjønn og alder og om bestemte typer dyr skal være unntatt, samt gi eventuelt nærmere vilkår for gjennomføring av lisensfelling (i samsvar med regional forvaltningsplan for rovvilt). Fellingsperioden er angitt i rovviltforskriften, men dersom særlige forhold tilsier det, kan rovviltnemnda fastsette en kortere fellingsperiode.

Felling kan bare gjennomføres dersom det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning. Kvoten kan fordeles på nærmere angitte områder eller fylker i regionen. Rovviltnemnda kan imidlertid avstå fra å åpne for lisensfelling, eventuelt gjøre vedtak på et seinere tidspunkt dersom forutsetningene endres, men slik at tidsfrister i henhold til instruksen overholdes.

Lisensfelling omfattes av grunneiers enerett og krever personlig lisens for å kunne delta.

Føringer i regional forvaltningsplan

Om lisensfelling i *Forvaltningsplan for rovvilt i region 2 – Sør-Norge* (side 34) framgår det at:

Lisensfelling skal vurderes årlig for alle artene med grunnlag i forekomst og skadeomfang sist beitesesong. Det skal åpnes for lisensfelling dersom det foreligger indikasjoner på eller kan forventes forekomst i regionen. Erfaringer med artenes vandringspotensiale og tidligere forekomst skal vektlegges. For ulv skal kunnskap om eventuelle individer med særlig viktig genotype (finskrussisk opphav) vektlegges og ved slik forekomst av særskilt viktige individer i regionen skal det normalt ikke åpnes for lisensfelling uten særskilte tiltak.

Kunnskapsgrunnlaget - Bestandsstatus for ulv

Rovdata har ansvaret for formidling, drift og utvikling av Det nasjonale overvåkningsprogrammet for rovvilt. Rovdata er den sentrale leverandør av data om status og utvikling i rovviltbestandene til alle forvaltningsledd.

Bestandsmålet for ulv er gitt i tallet på årlige ynglinger. Rovdata publiserte 1. juni 2026 endelig bestandsstatus for ulv i Skandinavia for vinteren 2025/2026. Rapporten angir en bestand beregnet til 390 individer i Skandinavia, hvorav 355 i Sverige. I den norske delbestanden ble det påvist 45 - 47

ulver, hvorav 34 - 36 dyr med helnorsk tilhold og halvparten av 21 - 22 ulver som ble dokumentert med tilhold på begge sider av riksgrensen. Den norske delbestanden har vært relativt stabil, men de siste årene har den hatt en nedgang.

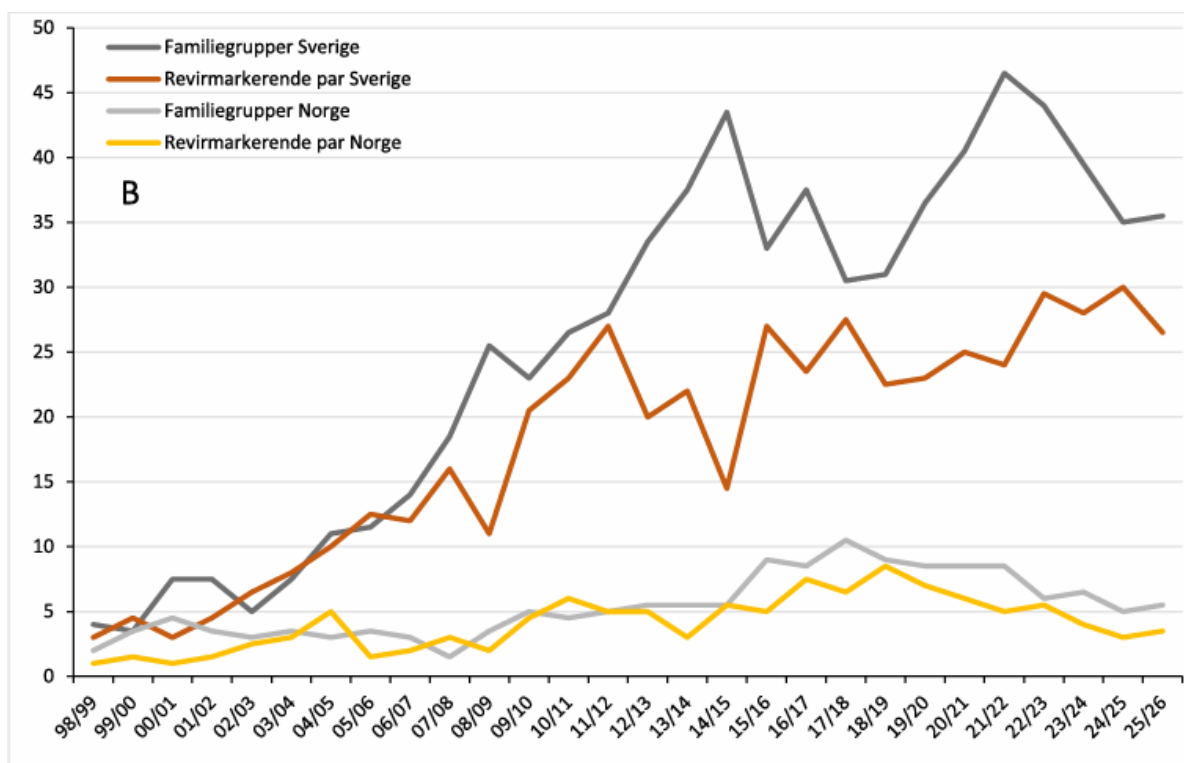
Det ble registrert i alt 39 ynglinger født i Skandinavia i registreringsperioden (1. oktober – 31. mars), noe som er én færre enn i fjor. Av disse ble 34 ynglinger påvist i helsvenske revir, to i helnorske revir og tre i grenserevir (figur 1). Etter fordeling av grensereviret med halvparten til hvert av landene, gir dette 35,5 ynglinger i Sverige og 3,5 ynglinger i Norge.

I samme periode ble det registrert 41 familiegrupper i Skandinavia, hvorav 34 i Sverige og 4 i Norge og tre med tilhold på begge sider av riksgrensen. Totalt 30 revirmarkerende par ble påvist, hvorav 26 ble funnet i Sverige, tre i Norge og ett på tvers av riksgrensen.

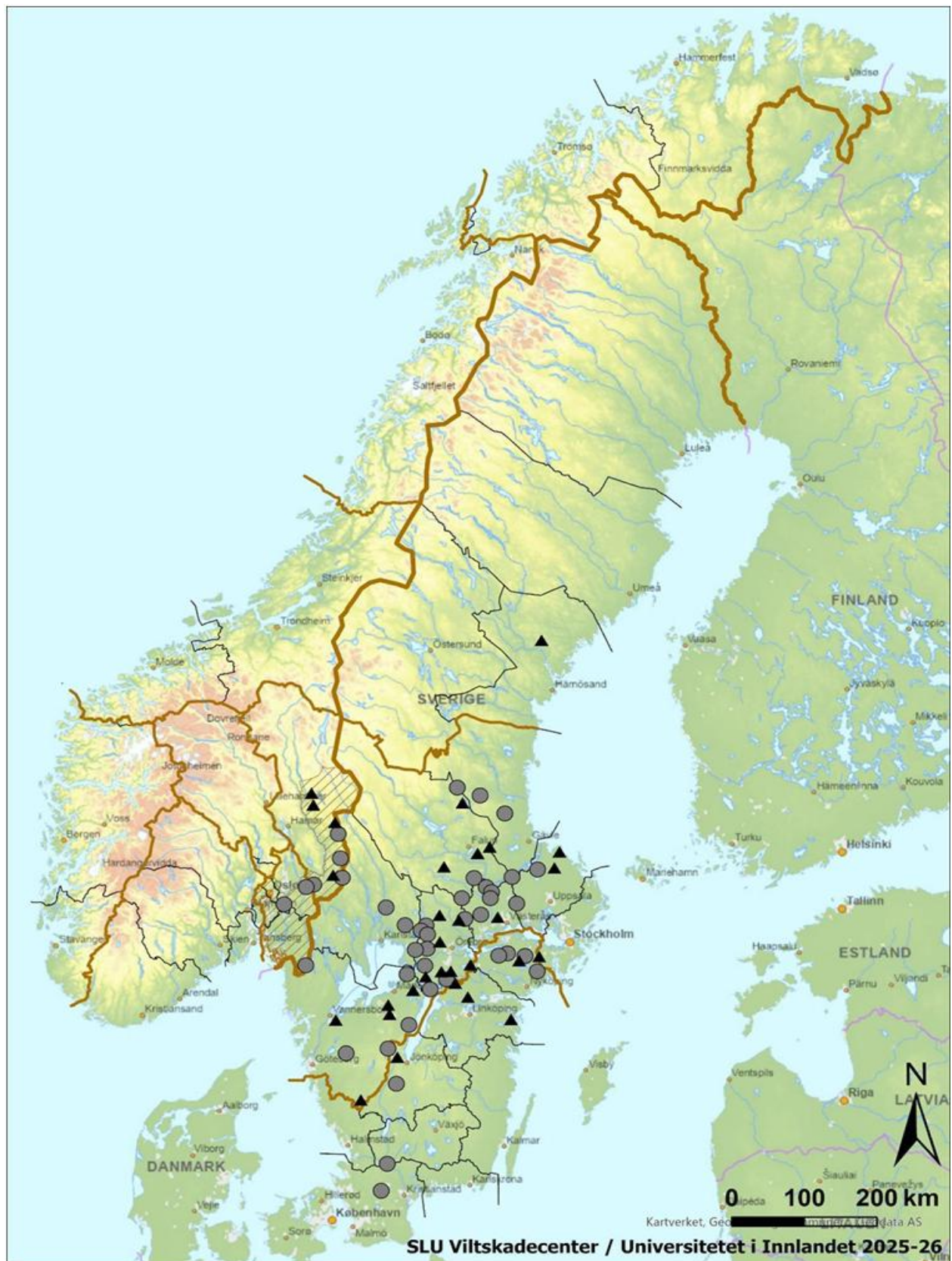
Totalt er det dokumentert 32 døde ulver i Skandinavia i løpet av ulvens reproduksjonssyklus (1. mai 2025 - 30. april 2026), hvorav 26 i Sverige og 6 i Norge. Av de kjente 32 døde ulvene ble halvparten (16 ulv) påvist døde i registreringsperioden 1. oktober 2025 – 31. mars 2026 (15 i Sverige og 1 i Norge). Siden 1. oktober 2025 er det bekreftet en avgang på 4 ulver i Norge. Av disse er én felt under lisensfelling, to er felt under skadefelling og én er felt på oppdrag gjennomført av Statens naturoppsyn.

I Sverige ble det ikke gjennomført noen lisensfelling av ulv i 2026. Under lisensfelling i Norge 2025/2026 ble det felt én ulv.

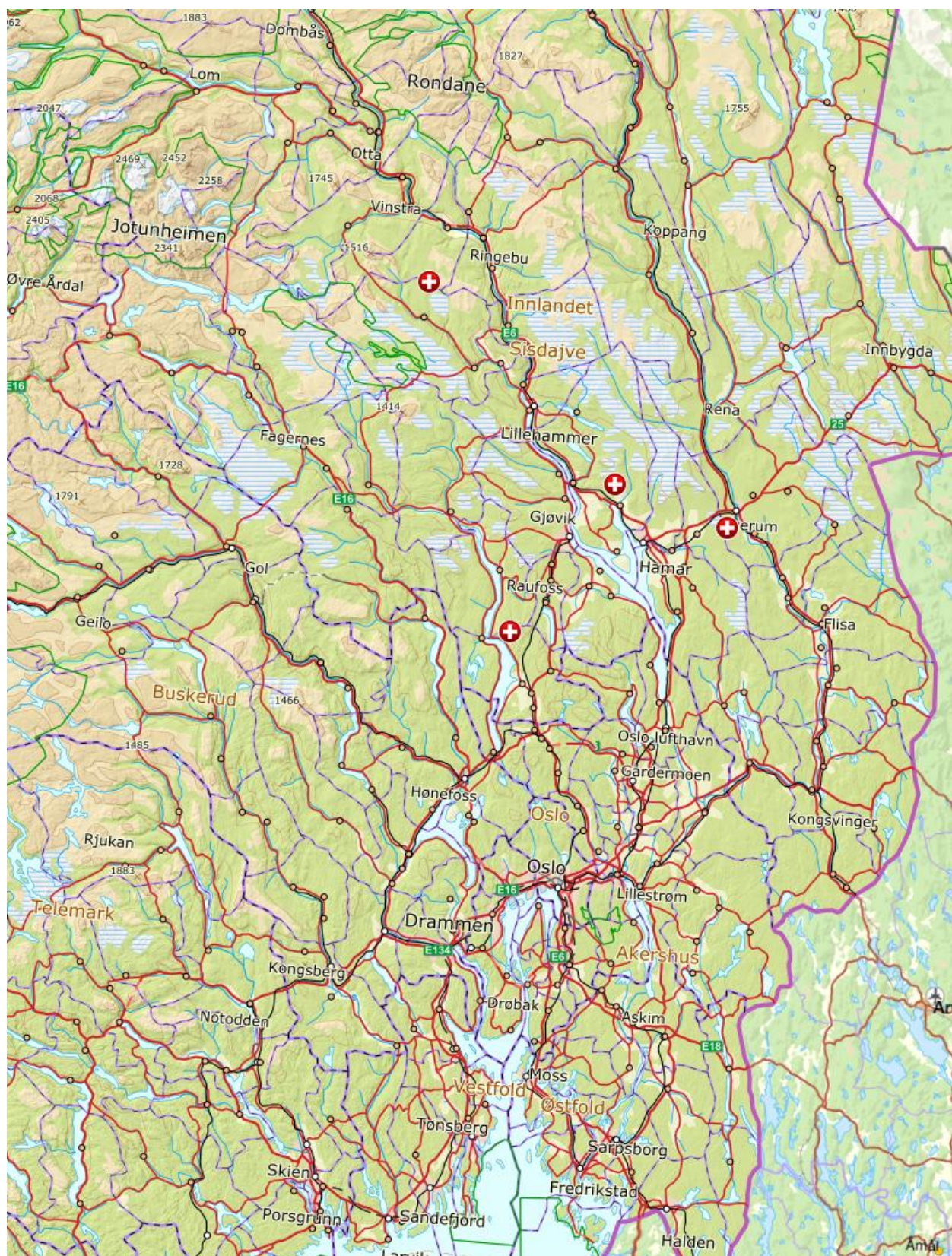
Genetiske analyser har vist at ulvene i Norge og Sverige er preget av innavl. Den gjennomsnittlige innavlskoeffisienten, som reflekterer innavlsnivået i den skandinaviske ulvestammen, ble beregnet til 0,24 for vinterens familiegrupper (foreldrepårene). Dette er en økning i forhold til fjoråret ($0,21 \pm 0,09$ SD).

Figur 1. Figuren viser antall dokumenterte familiegrupper og revirmarkerende par i Norge og i Sverige i perioden 1998-2026. Figuren er hentet fra NINA-rapport nr. 1 2026 – Bestandsovervåking av ulv vinteren 2025/2026.

Figur 2. Figuren er hentet fra NINA-rapport nr. 1 2026 - Bestandsovervåking av ulv vinteren 2025-2026. Den viser dokumenterte familiegupper (sirkel) og revirmarkerende par (trekant) i Skandinavia vinteren 2024-2025. Grenser for forvaltningsregioner (brune linjer) i begge land er vist, og skravert område viser norsk forvaltningsområde for ulv.

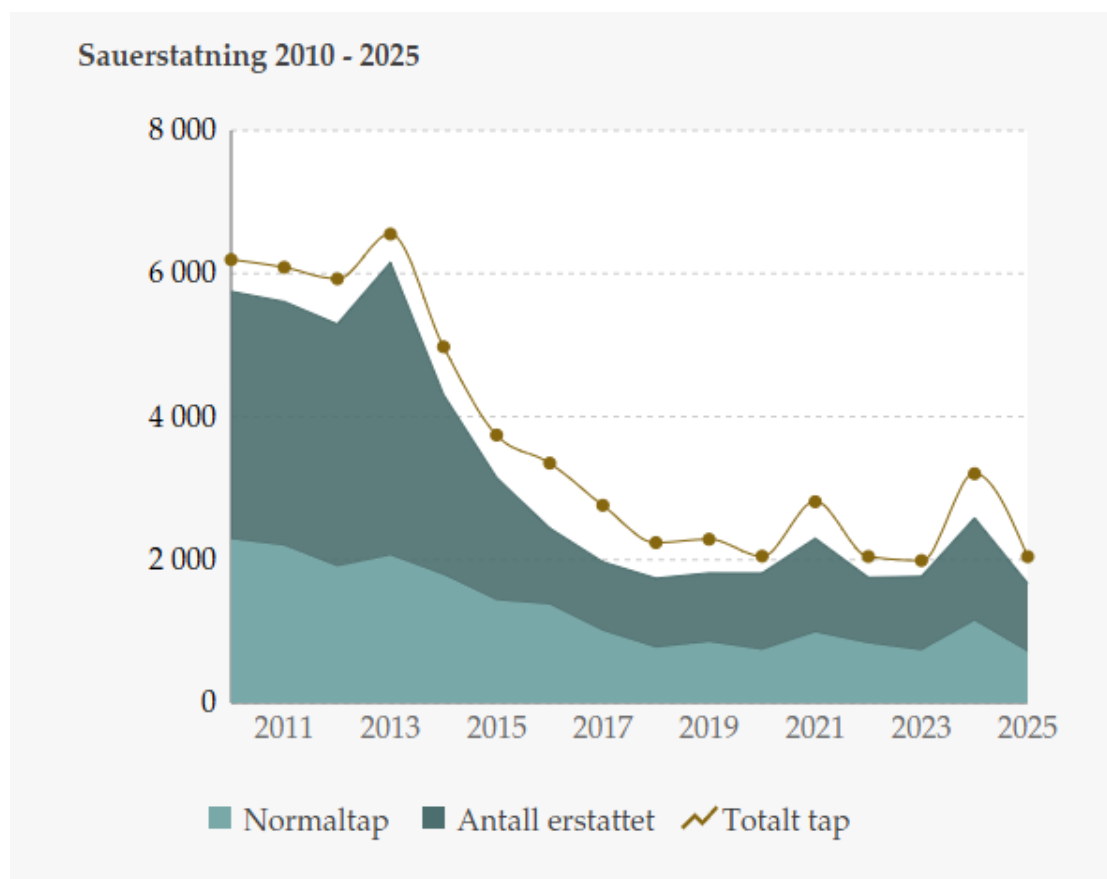

Figur 3. Avgang av ulv i Sør-Norge siden 1. oktober 2025 til 4. august 2026. I denne perioden er det en avgang på fire ulver. En ulv er felt under lisensfelling, to ulver er felt ved skadefelling og én er felt på oppdrag av Statens naturoppsyn. Kartet er hentet fra Rovbase 04.08.2026.

I årets beitesesong er det påvist tap til ulv flere steder i region 2. Det er dokumentert 15 sauer drept av ulv i Kongsberg kommune i starten av juni. I midten av juni ble det dokumentert to sauer drept av ulv i Midt-Telemark og i midten av juli ble det registrert én sau drept i Tokke hvor Statens naturoppsyn vurderte skaden til å være usikker (ikke dokumentert ulv).

I rovviltregion 3 er de dokumenterte skadene fra ulv registrert nord for Lillehammer. I region 5 er de dokumenterte skadene registrert øst for Mjøsa. I region 1 og 4 er det ikke registrert noen skader fra ulv på sau. Beitesesongen er ikke over, og endelig oversikt over tap og skader foreligger ikke på nåværende tidspunkt.

I perioden 2012-2024 ble det med unntak av i 2017, årlig utbetalt erstatninger for sau drept av ulv i region 2. Flest ble erstattet i 2013, men vi hadde også en økning i 2021 og i 2024. I 2022 ble det dokumentert skader til ulv i Seljord kommune. I 2021 ble 165 sau og lam erstattet som tapt til ulv, noe som utgjorde 12,6 % av rovvilterstatningene det året. Tilsvarende utgjorde tap til ulv drøyt 31 % året før. I 2024 ble det i alt erstattet 1 435 sauer til rovvilt. Ulven sto for 30 prosent av tapet som ble erstattet. I 2025 ble det ikke dokumentert noen skader fra ulv på sau. Det ble heller ikke erstattet noe sau som drept eller skadet av ulv i vår region i 2025.

Figur 4: Sauerstatning i region 2 fra 2010 til 2025. Figuren er hentet fra Rovbase.no

Tabell 1: Saueerstatning fordelt på rovviltart i perioden 2010 til 2024. Figuren er hentet fra Rovbase.no

Art	Sau	Lam	Totalt erstattet	Andel av totalt tap
Gaupe	2 009	18 316	20 325	69.3 %
Jerv	36	90	126	0.4 %
Bjørn	157	54	211	0.7 %
Ulv	609	1 964	2 573	8.8 %
Kongeørn	11	1 336	1 347	4.6 %
Ukjent fredet rovdyr	887	3 838	4 725	16.1 %
Totalt	3 709	25 598	29 307	100.0 %

Sekretariatets vurdering

Rovviltforskriften § 10 gir hjemmel til å fastsette kvote for lisensfelling. Region 2 har ikke nasjonalt vedtatt bestandsmål for ulv, og rovviltnemnda har følgelig slik myndighet, jmfør rovviltforskriften § 7. I vurderingen burde nemnda likevel legge vekt på den nasjonale bestandssituasjonen, naturmangfoldlovens krav, herunder om uttaket er forenlig med bestandens overlevelse på lang sikt, og de nasjonale målene for ulveforvaltningen.

Etter naturmangfoldloven er ulv fredet. Det kan likevel åpnes for å felle ulv med hjemmel i naturmangfoldloven sine unntaksregler, blant annet for å hindre skade på husdyr (§18 bokstav b). Det er likevel vilkår om at fellingene ikke skal true bestandens overlevelse, og at formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte.

I Stortinget sitt rovviltforlik fra 2011 er det grunnleggende prinsippet en todelt målsetting for rovviltforvaltningen der en vektlegger både rovviltbestandens overlevelse og å ivareta hensynet til levedyktige beitenæringer. Stortinget har ut fra dette fastsatt et nasjonalt mål om fire til seks ynglinger av ulv hvorav tre skal ha skjedd i revir som i sin helhet ligger i norsk ulvesone i to av rovviltregionene (4 og 5). Det går videre fram av rovviltforliket at lisensfelling skal være det primære virkemiddelet for å regulere rovviltbestandene og forebygge framtidige skader.

Kvote for lisensfelling vil være et viktig skademotivert virkemiddel for å regulere utbredelsen og for å bidra til å hindre eventuell etablering i områder langt unna områder avsatt for yngling. I løpet av 2026 er det registret flere sikre observasjoner og skader fra ulv i region 2. Det er derimot usikkert hvorvidt dette er samme individ eller flere ulike individer. Siste sikre observasjon av ulv i region 2 var 16. juni og siste dokumenterte skade var 15. juni. Tidligere erfaringer og kunnskap om unge ulvers vandringspotensial tilsier at det er sannsynlig at det innen eller i løpet av lisensfellingsperioden fortsatt vil kunne forekomme ulv i regionen. Ut ifra nasjonale føringer om en tydeligere arealdifferensiering, den regionale forvaltningsplanen, tidligere erfaringer med opptreden av ulv i regionen og et stort skadepotensial dersom ulv oppholder seg i regionen i beitesesongen, anbefaler sekretariatet rovviltnemnda å åpne for lisensfelling i 2026/2027. Det foreslås en kvote på inntil to (2)

ulver. Irregulær avgang innen regionen etter at eventuell kvote er vedtatt, belastes kvoten, jamfør rovviltforskriften § 7.

Erfaringene tilsier at ulv kan dukke opp hvor som helst i regionen. Eventuell forekomst vil derfor være uforutsigbar. Av den grunn finner vi ikke grunnlag for å foreslå arealavgrensing, men anbefaler at det åpnes for lisensfelling av ulv i hele regionen.

Sekretariatets vurdering er at et uttak på to ulver i region 2 ikke vil være til hinder for å nå det nasjonale bestandsmål kommende år, da felling av streifulv i liten grad påvirker antall ynglinger som skal oppnås innenfor ulvesonen. Et slikt uttak vil heller ikke true bestandens overlevelse på sikt.

Ulvebestanden i Skandinavia har en relativt høy grad av innavl, noe som kan bidra til å true bestandens overlevelse på sikt. Det kan ikke forutsettes at ethvert genetisk verdifullt individ i populasjonen kan identifiseres til enhver tid, men det bør iverksettes nødvendige tiltak for å hindre felling dersom slike individer kommer inn i fellingsområdet, jamfør inngått avtale mellom norske og svenske myndigheter. Avtalen innehar felles retningslinjer for forvaltning av genetisk verdifulle individer i den skandinaviske ulvepopulasjonen. Vi viser også til forvaltningsplanens kapittel *Strategi og tiltak – brunbjørn, jerv og ulv* (side 34).

Tidlig i årets beitesesong ble det registrert en genetisk viktig hannulv med finsk-russisk opprinnelse (F0-individ). F0-individer har stor betydning for den skandinaviske ulvebestanden, som er preget av høy grad av innavl. Det er derfor et mål at slike individer etablerer seg og reproducerer, slik at deres gener kan bidra til å styrke den genetiske variasjonen og redusere innavlsgraden i bestanden. Etter at denne ulven forårsaket skader på sau ved flere anledninger, ble det vurdert om alternative tiltak, herunder bedøving og flytting, kunne gjennomføres. Da slike ikke-letale tiltak ble vurdert som ikke gjennomførbare, ble det til slutt besluttet å felle ulven. Vedtaket ble fattet av Klima- og miljødepartementet og gjennomført av Statens naturoppsyn. Det ble også påvist et F1-individ i region 2. Dette individet er et avkom etter Setten-hannen (F0). F1-individer anses også som genetisk viktige, men har ikke samme betydning som F0-individer. Det ble innledningsvis gitt tillatelse til skadefelling av ulven, uten at dette resulterte i felling. Senere viste DNA-analyser at individet var avkom av Setten-hannen. Dette var vi ikke klar over da skadefellingstillatelsen ble gitt. Etter dette er F1-individet ikke dokumentert i region 2.

For å forhindre at genetisk viktig ulv blir felt i region 2 under lisensfelling forslår sekretariatet at Statsforvalteren i vedtaket gis myndighet til å gjøre det som er nødvendig for å redusere sannsynligheten og forhindre felling dersom ny kunnskap om genetisk verdifulle individer skulle tilkomme.

Vurdering etter naturmangfoldloven §§ 8-12

Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i §§ 8 til 12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. Beslutninger som kan påvirke naturmangfoldet skal baseres på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, jamfør lovens § 8.

Ulvebestanden er godt undersøkt med årlige bestandsregistreringer på individnivå. Det er derfor god oversikt over bestanden, jamfør NINA-rapporten *Bestandsovervåking av ulv vinteren 2025-2026*. Føre-var-prinsippet i § 9 sier at når det ikke foreligger tilstrekkelig kunnskap om hvordan beslutningens virkning vil være på naturmiljøet, skal man unngå mulig vesentlig skade på naturmangfoldet. Sekretariatene mener at det i denne saken foreligger tilstrekkelig kunnskap og føre-var-prinsippet tillegges derfor mindre vekt.

Det foreligger betydelig kunnskap om den samlede belastningen som bestanden blir utsatt for, jf. naturmangfoldloven § 10. Statusrapporter og annen informasjon fra Rovdata/SKANDULV gir oversikt over både regulær og irregulær avgang. I tillegg er det gjennomført forskningsprosjekter der blant annet dødelighet og betydning av ulike faktorer er beskrevet. Alle døde individer av ulv blir løpende registrert i Rovbasen. Siden kartleggingsperioden for 2025/2026 startet (1. oktober 2025), er det en kjent avgang på fire ulver i Norge. Det kan også være en ytterligere avgang fra bestanden som av ulike årsaker ikke er registrert i Rovbasen, eksempelvis ulykker, naturlig død og ulovlig avlivning. Videre må det også legges til grunn at felling kan skje ved gjeldende og ev. kommende tillatelser til skadefelling og at det åpnes for uttak gjennom lisensfelling av ulv i andre rovviltregioner i Norge og i Sverige. Ut fra kunnskap om bestandsstatus og dynamikk i ulvebestanden, samt bestandsmålet for ulv, anser sekretariatet at den samlede belastningen ikke blir for stor ved et uttak av to ulver i region 2.

Sekretariatet anser ikke at naturmangfoldloven § 11 om at kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver er relevant å vurdere i denne sammenheng.

I henhold til naturmangfoldloven § 12 skal det for å unngå eller begrense skader på naturmangfoldet, tas utgangspunkt i slike driftsmetoder og slik teknikk og lokalisering som, ut fra en samlet vurdering av tidligere, nåværende og framtidig bruk av mangfoldet og økonomiske forhold, gir de beste samfunnsmessige resultater. I denne saken er det lagt stor vekt på prinsippet om en geografisk differensiert forvaltning, hvilket innebærer at ynglinger av ulv fortrinnsvis skal foregå innenfor forvaltningsområde for ulv (norsk ulvesone). Det foreslåtte uttaket av ulv gjelder områder som ligger godt utenfor ulvesona, og videre vil forekomsten og lokaliseringen av ulv innen regionen gjennom fellingsperioden være uforutsigbar.

Oppsummering

Ut ifra nasjonale føringer, regionens forvaltningsplan, kunnskap om forekomst og erfaringer med opptreden av ulv i regionen, potensialet for framtidige tap av sau og bestandssituasjonen for ulv i landet, anbefaler sekretariatet rovviltnemnda å åpne for lisensfelling av ulv i sesongen 2026/2027. Sekretariatet **anbefaler en kvote på to ulver** basert på erfaringer og situasjonen per 12. august 2026.

Forslag til vedtak

Rovviltnemnda i region 2 viser til den nasjonale målsettingen for rovvilt i regionen. Det er ikke fastsatte mål om yngling av ulv i region 2. Rovviltnemnda anser følgelig å ha myndighet til å fatte vedtak om kvote for lisensfelling av ulv etter rovviltforskriften § 10, jmfør § 4 bokstav b og § 7.

Rovviltnemnda viser til naturmangfoldloven § 7. Nemnda har fått forelagt den siste tilgjengelige kunnskapen om ulvens bestandsstatus og -utvikling, jmfør naturmangfoldloven § 8 og rovviltforskriften § 3 siste ledd. Nemnda viser til sekretariatets faglige vurderinger om at den foreslåtte lisensfellingskvoten på to ulver ikke vil påføre bestanden irreversibel skade eller en for stor samlet belastning, jmfør naturmangfoldloven § 10. Forvaltningsplanen for rovvilt i regionen og føringene i rovviltforliket ligger til grunn for iverksettelse av lisensfelling, jmfør også rovviltforskriften §§ 1 og 6. Gjennom denne differensierte forvaltningen er hensynet til lokalisering i naturmangfoldloven § 12 vurdert. Rovviltnemnda anser ikke at §§ 9 og 11 er relevant i denne sammenheng.

Ut fra et behov for å avverge skade på husdyr vedtas en kvote for lisensfelling i 2026/2027 på 2 - to - ulver i forvaltningsregion 2 i fellingsperioden 2026/2027 i henhold til rovviltforskriften § 10 bokstav e. Fellingene

anses ikke å være til hinder for å nå nasjonalt bestandsmål eller true overlevelsen av bestanden på lang sikt, jamfør naturmangfoldloven § 5. Rovviltnemnda åpner for felling av ulv i hele regionen.

Jeger plikter å holde seg oppdatert om status for lisensfelling via statsforvalternes kvotetelefoner og å registrere seg for varsling via statsforvalternes SMS-tjeneste.

Rovviltnemndas vedtak er fattet med hjemmel i §§ 18 og 77 i lov av 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold, jamfør §§ 4, 7 og 10 i forskrift av 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rowilt.

Ved kunnskap om forekomst av individer av ulv i regionen som er særlig viktig for den genetiske variasjonen i den sørskandinaviske bestanden (finsk-russisk opphav), vil mulige tiltak vurderes fortløpende av statsforvalterne, herunder om lisensfelling av ulv bør stanses i hele eller deler av regionen. Rovviltnemnda tildeler statsforvalterne myndighet til å gjøre det som er nødvendig for å forhindre at disse felles.

Dette vedtaket er et enkeltvedtak og kan påklages i samsvar med forvaltningsloven kapittel VI, senest innen 3 uker etter at vedtaket er gjort kjent ved publisering i Miljøvedtaksregisteret.